

HISGIS Amsterdam en HISGIS Nederland

Doel, opzet en perspectieven

Hans Mol Fryske Akademy / Universiteit Leiden

Vooraf: waarom Amsterdam, vanuit Friesland?

- Twaalfde Friese stad: politieagenten, onderwijzers, meisjes van plezier? Nou nee.
- Fryske Akademy heeft ruim 15 jaar ervaring met GIS. Ontwikkeld voor Friesland, Groningen, aangrenzende gebieden. Expertise nu ook gevraagd door andere partijen.
- Historische Geo-info steeds belangrijker (digitalisering humanities); interessant ontwikkelingsveld, ook voor steden.
- Omdat Amsterdam als vroegmoderne metropool een uitdaging op zichzelf vormt. Vergelijk Parijs en Londen.
- Omdat voor Amsterdam, anders dan Parijs en Londen, relatief makkelijk te ontsluiten bleek. Door 1. de beschikbaarheid van kadastermateriaal; en 2. Door het kunnen koppelen van kadasternummers aan huisnummers. Daardoor toegang tot sociaal en fiscaal-administratieve databestanden 19de eeuw.

Données Outils

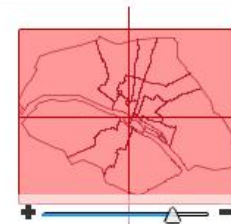
Couches

- ☒ Vestiges archéologiques
- ☒ Tissu urbain ancien
- ☒ Topographie historique
- ☒ Circonscriptions historiques
- ☒ Dynamiques environnementales
- ☒ Données Vasserot V1
- ☒ Données Vasserot V2
- ☒ Données APUR
- ☒ Cartes anciennes
- ☒ Plans Vasserot

Ordre des couches

Vue globale

Géosignet

Légende

Quartiers XIXe (Vasserot)

Ass. Vasserot 1 (1810-1836)

sous la direction de Hélène Simez, Boris Bove, Laurent Costa

PARIS

DE PARCELLES EN PIXELS

Projet Coordonné par Vincennes Comité d'Histoire de La Ville de Paris

850 m

choisir --

1 / 28770

ok

x: 603116 y: 131844

Prestigeproject Londen: data via puntlocaties op topografische kaarten

LOCATING LONDON'S PAST

[Home](#) [About the project](#) [Historical background](#) [Contact](#)

[Maps](#) [Data](#)

Welcome to Locating London's Past

This website allows you to search a wide body of digital resources relating to early modern and eighteenth-century London, and to map the results on to a fully GIS compliant version of John Rocque's 1746 map.

[Add some data](#)

[Video walkthrough](#)

Historical background

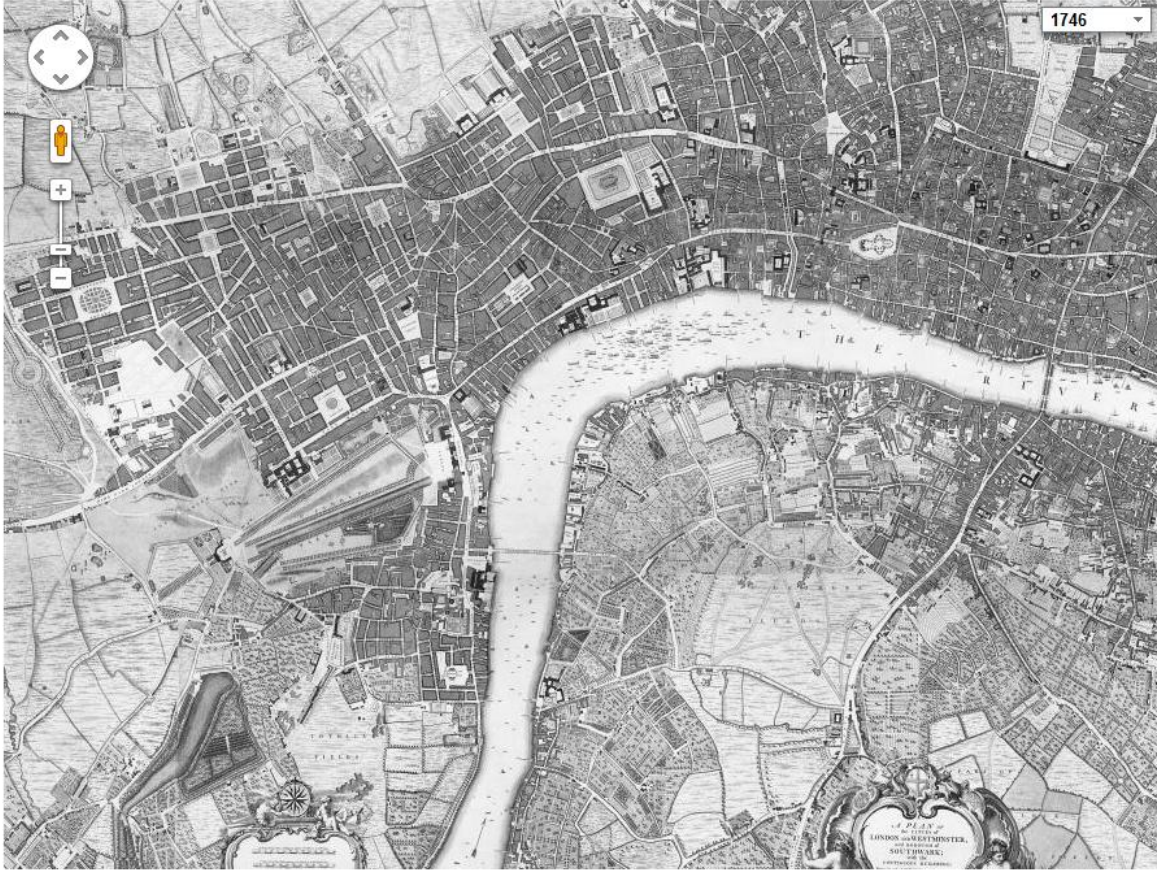
Records of crime, poor relief, taxation, elections, local administration, plague deaths and archaeological finds can all be searched and mapped on this site.

[Historical background and datasets](#)

The Map

Building on a fully GIS compliant version of John Rocque's 1746 map of London, this site allows you to relate an eighteenth-century representation of the metropolis to the first accurate OS map of London (1869-80), and to a modern Google Maps environment.

[Mapping methodology](#)

Maar wat is HISGIS?

GIS staat voor Geografisch Informatiesysteem, HIS uiteraard voor historisch.

GIS: combinatie van kaarten en gegevens op het computerscherm, gekoppeld aan een digitale dataset. Te bevragen van de een naar de ander.

Iedereen gebruikt GIS: historici misschien als laatsten. Vraag naar het waar.

Groot voordeel: werkt cumulatief (combinatie van kaart- en datalagen; tijd en ruimte); daardoor ook koppeling ongelijksoortige informatie.

Opbouw vraagt wel een **grote investering** aan tijd, geld en kennis. De toenemende behoefte aan georeferentieel precieze informatie maakt dat die investering op den duur loont.

*Fryske Akademyproject HISGIS loopt als sinds 1997
(Friesland 2005, extensie Friesland 2007; Groningen 2010,
Utrecht 2011, Overijssel 2012, Amsterdam 2013. Deels
'federatieve' projecten, samen met andere partijen)*

Start bij de kleinste geografische eenheid: het perceel, om te kunnen bouwen van onderop.

Basis wordt gevormd door (digitaal ingevoerde) oudste kadastrale minuutplans uit de Franse tijd (1812-1832).

Elk perceel daarvan is als polygoon 'getekend' (computermatige verbinding tussen aangeklikte punten), met codering als kapstok voor informatie.

1832-laag is fundering voor nieuwe gegevens- en kaartlagen, zowel naar voren als naar achteren in de tijd.

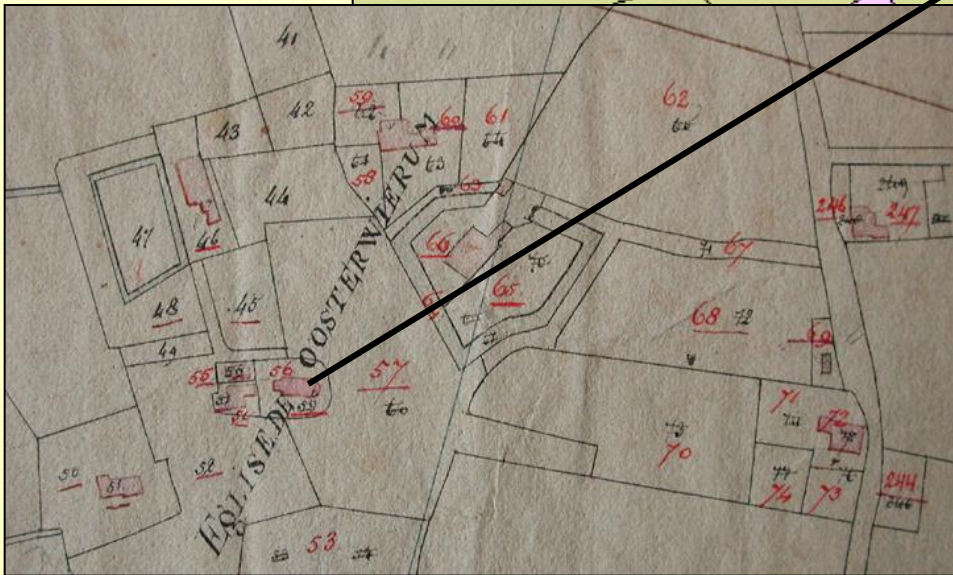
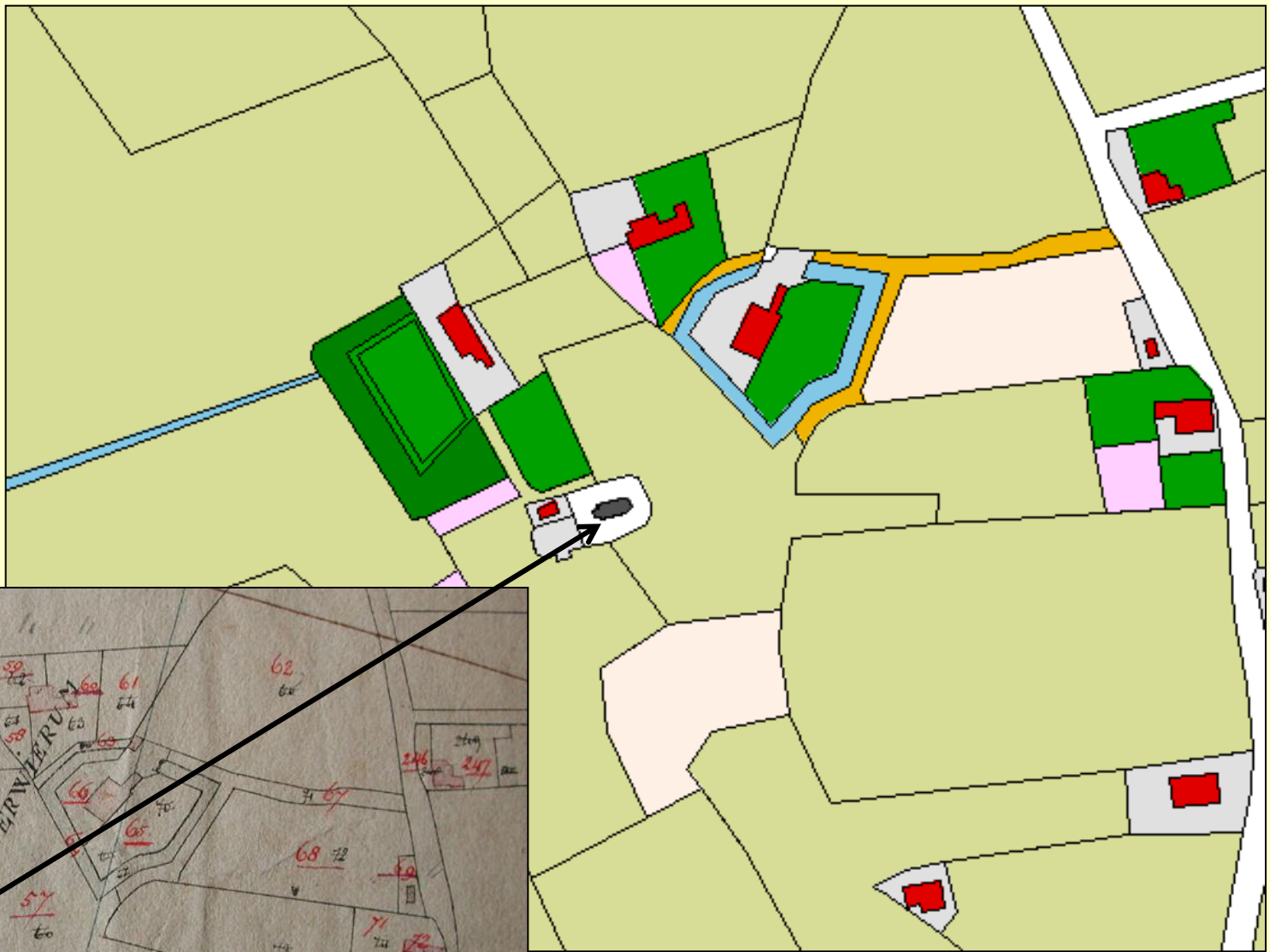
De kerndata van 1832 (eigendoms- en perceelsinformatie)

De opbouw: aan de hand van Oosterwierum, een terpdorpje in het kleiweidegebied tussen Sneek en Leeuwarden, aan de westzijde van de voormalige Middelsee

Kerk en
omliggende
boerderijen
in 1832
digitaal =>
let op nr. 56

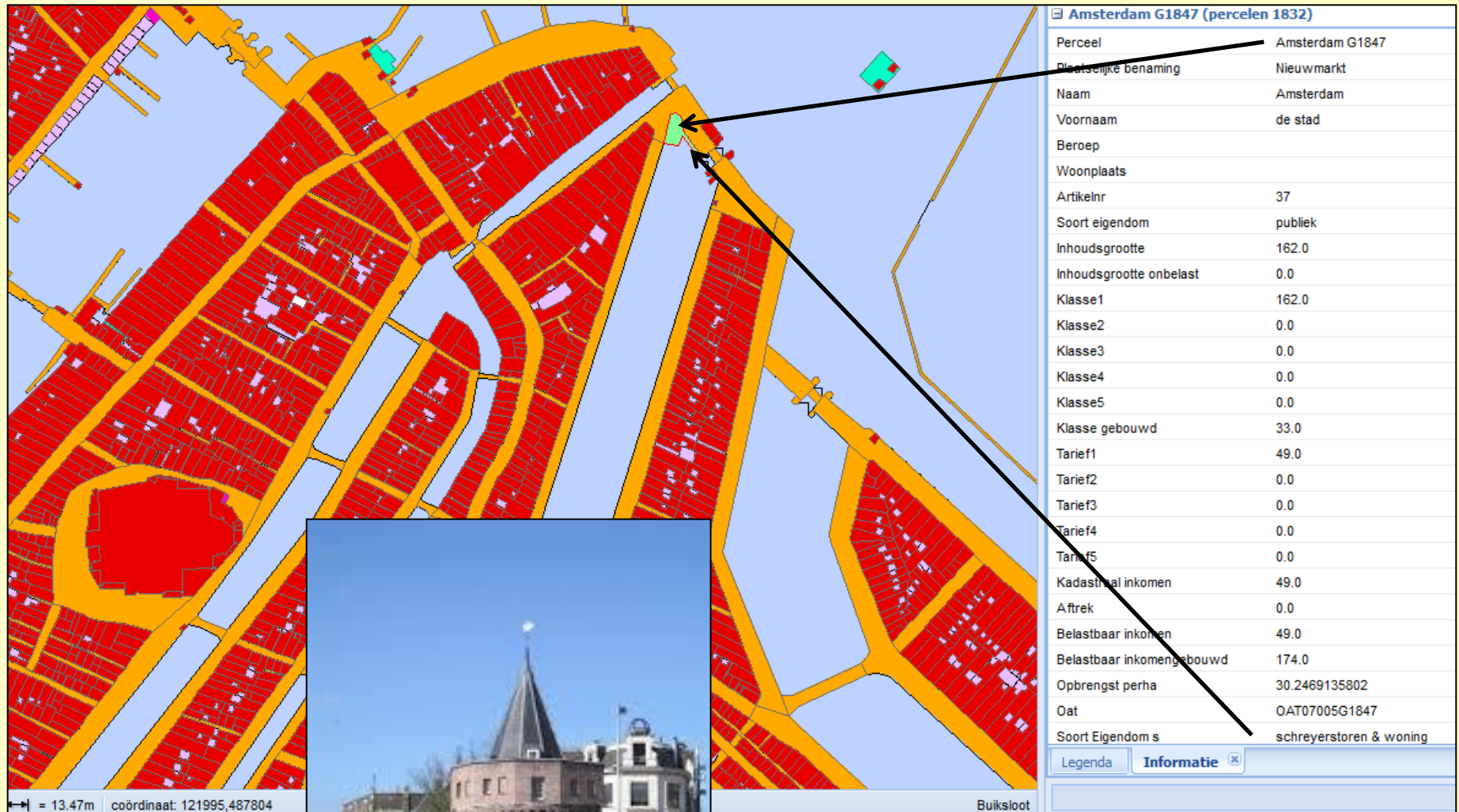

<= De 'tsjerkebuorren' in 1832,
analoog, op het minuutplan uit de
Franse tijd

Folde, gebuete of plantelijke benaming.	N°. der percelen op het kadastrale plan.	Perceel naar het openbaar register der hypotheken.		EIGENAREN EN VRUCHTGEBRUIKERS.				SOORT DER EIGENDOMMEN.	Volgnummer der gehoopte eigendommen.	INHOUDS - GROOTTE.						
		Doel.	Nummer.	NAMEN.	VOORNAMEN.	BEROEPEN.	WOONPLAATSEN			VAN IEDER PERCEEL.						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.			13.		
	55			Kerkvoogdij	Gereformeerde		Oosterwierum	48	School	5	b.	r.	e.	b.	r.	e.
	56			Jaan	Jaan		Jaan		Kerk en Kerkhof	6						

ID	Osw B56
namen	Kerkvoogdij
voornamen	Gereformeerde
beroepen	
woonplaatsen	Oosterwierum
legger nr	48
soort eigendom	Kerk en Kerkhof
srt eig norm	Begraafplaats
inhoudsgrootte	1540
klassering ongebouwd	Onbelast

De kadastrale gegevens (1832) van perceel Osw B56 analoog (uit de OAT of Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel) en digitaal (ingevoerd in de database)

Een en ander komt dus bij elkaar in het systeem, met rechts hier de informatie voor het aangeklikte perceel en pand (Schreierstoren)

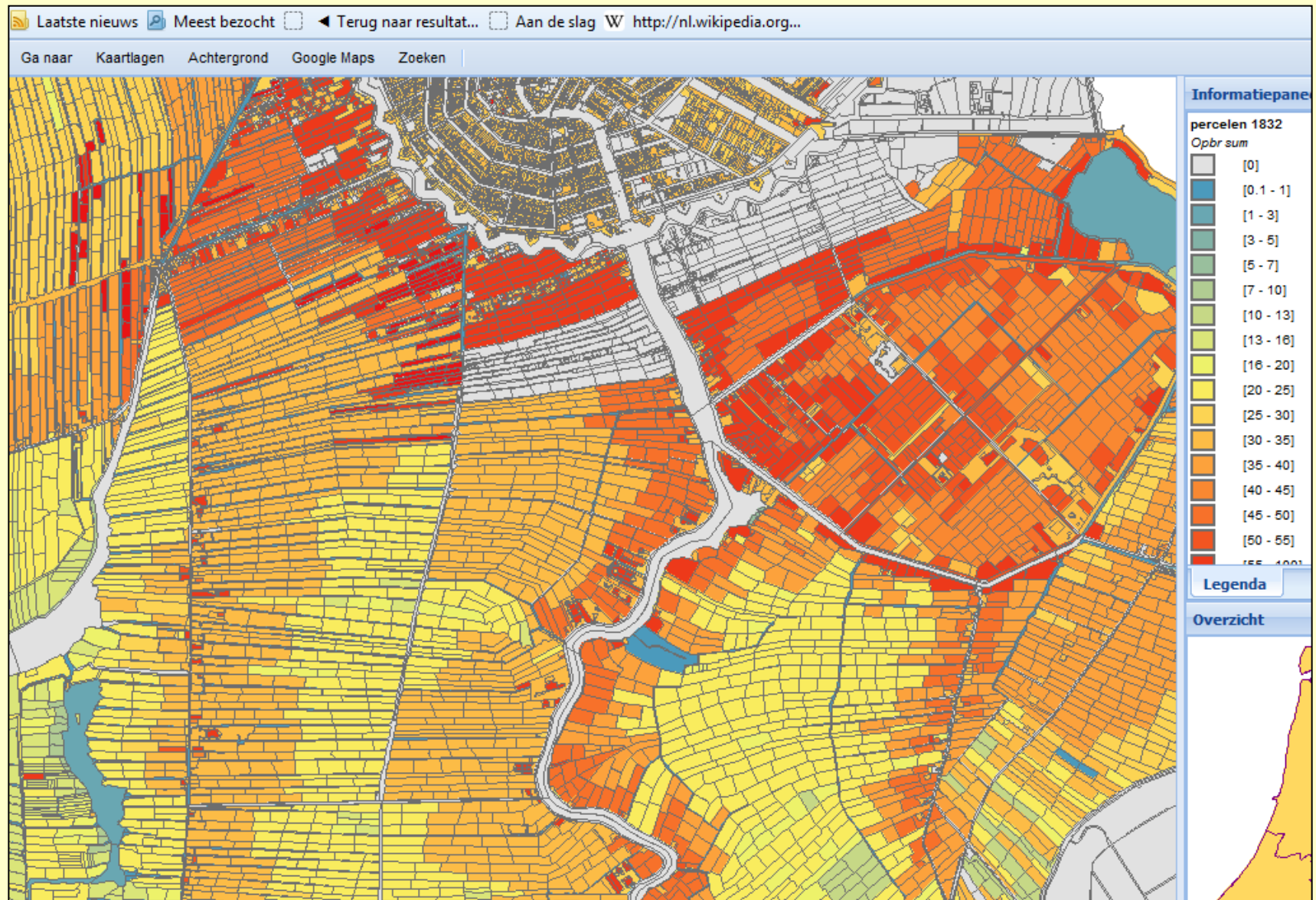
Nog eens het kadaster van 1832: waarom zo belangrijk als GIS-fundering?

Een fundering moet van onderop worden opgebouwd, met de kleinste geografische eenheden: de percelen, die ook elk een (huur- of opbrengst) waarde hebben meegekregen.

Het oudste kadaster, begonnen in de Franse tijd (1812-1832) is het eerste systeem dat heel Nederland omvatte. Vlakdekkend dus en uniform.

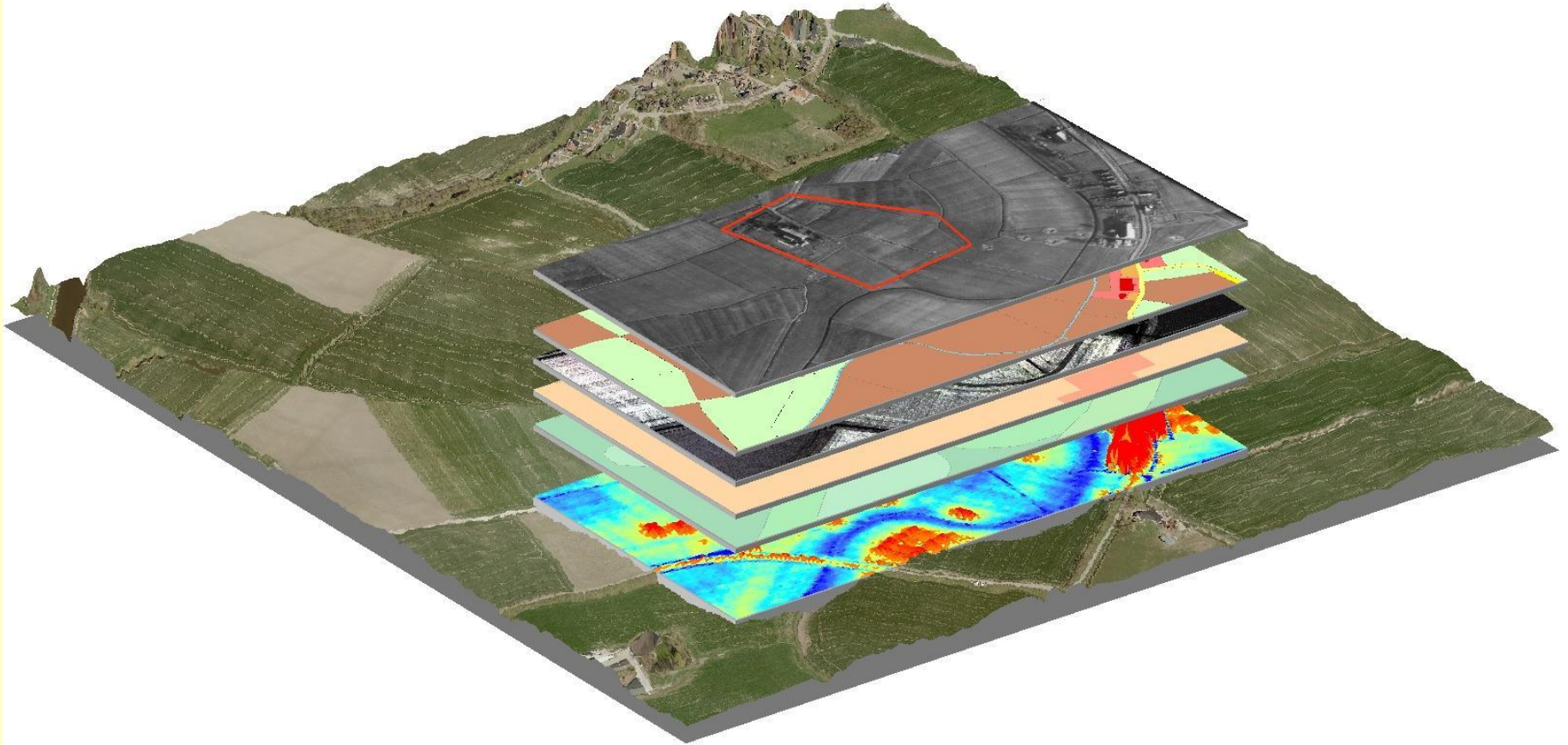
Is en wordt voortgezet tot voorbij de dag van vandaag. Elk perceel vindt een oorsprong in 1832. Dus ook een referentie voor alle latere ruimtelijke veranderingen.

Wijziging kan o.m. via hulpkaarten worden gevolgd tot nu.

Omdat het kadaster ook de geschatte waarde per perceel geeft, is daaruit een aparte laag in het HISGIS genereren (in guldens per ha)

GIS = lagensysteem: combinatie met kaart- en gegevenslagen

In principe is alles mogelijk: actuele en historische topkaarten, luchtfoto's, hoogtekarten etc. als overlays of basislagen

Presentatie in viewer, met under- en overlay

Google Maps Zoeken Transparant aan uit

Informatiepaneel

Ouder Amstel C334 (percelen 1832)

Perceel	Ouder Amstel C334
Plaatselijke benaming	Ouder Amstel
Naam	Gemeente
Voornaam	Portugeesche
Beroep	
Woonplaats	Amsterdam
Artikelnr	50
Soort eigendom	Weiland
Inhoudsopgave	00.0

Gebruiksrecht voor wetenschappers (eigen GIS); Voor publiek algemene toegang via site; tot dusver ca. 500 gebruikers per dag

Google Maps

Kaart Satelliet Beide Terrein

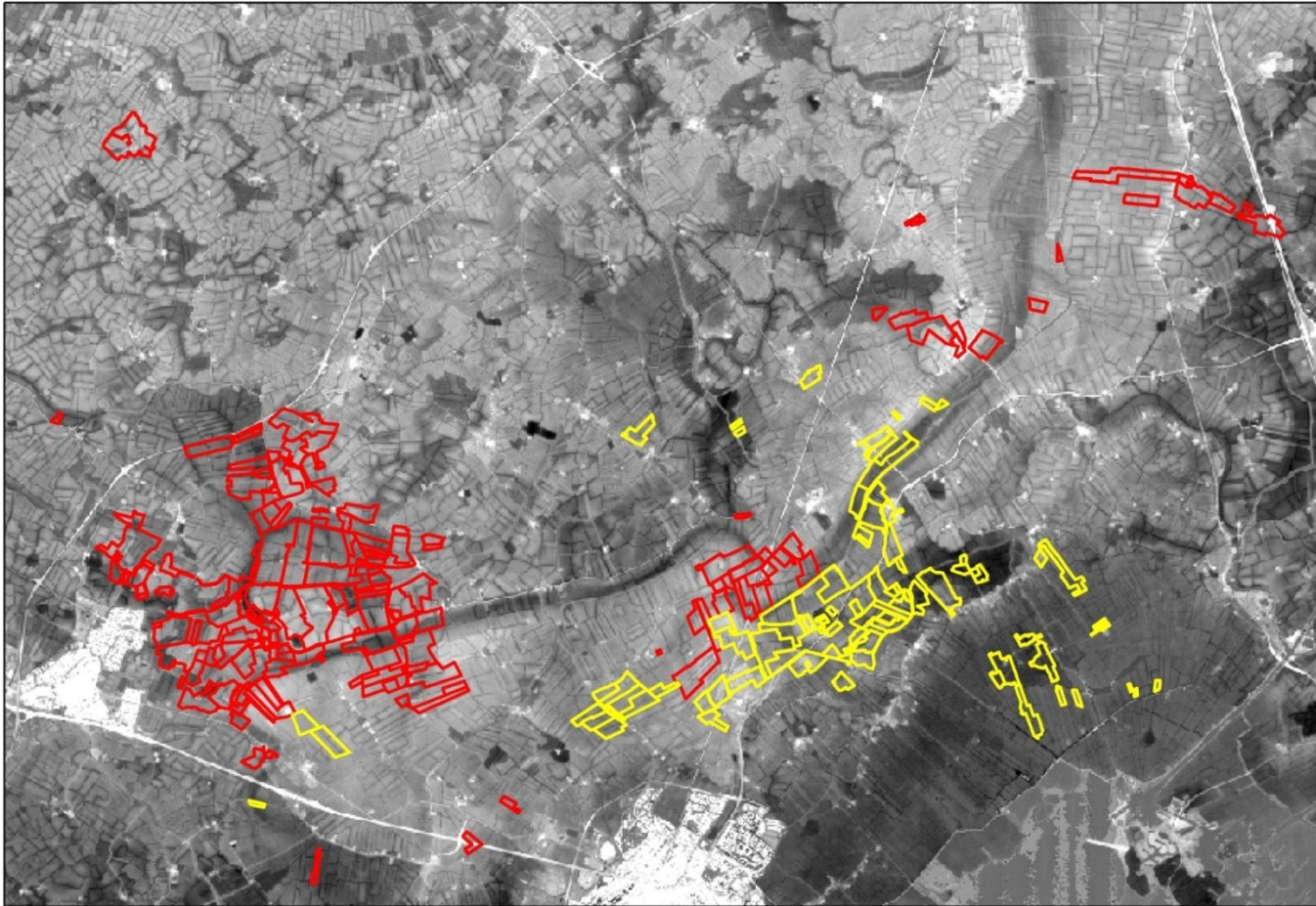
telveen

Ouderkerk aan de Amstel

Verrijking:
opbouw en
uitbouw tot
wolkenkrab-
ber van
informatie-
lagen. Zie
hiernaast het
voorbeeld van
Friesland

provincie: fryslan		eigenaar:	thema:	
	Kaartnaam	Thema	Max. schaal	Herschikken
☐	Ansichtkaarten Tresoar		10615m	↑ ↓
☐	Fotos Tresoar		4750m	↑ ↓
☐	Molens fryslan		36492m	↑ ↓
☐	Stinzen fryslan		19435m	↑ ↓
☐	Terpnamen fryslan		19141m	↑ ↓
☐	Parochiekerken fryslan		31055m	↑ ↓
☐	Galgen fryslan		57796m	↑ ↓
☐	Kloosters fryslan		44641m	↑ ↓
☐	Uithoven fryslan		56531m	↑ ↓
☐	Toponiemen fryslan		3814m	↑ ↓
☐	Parochiegrenzen fryslan		31831m	↑ ↓
☐	Landbouwgebieden		80307m	↑ ↓
☐	Volkstelling Baarderadeel		2876m	↑ ↓
☐	Volkstelling Bolsward		161m	↑ ↓
☐	Volkstelling Joure	kleur ▼	106m	↑ ↓
☐	Volkstelling Leeuwarden	kleur ▼	207m	↑ ↓
☐	Stemkohier		2041m	↑ ↓
☐	Floreenkohier	kleur ▼	2757m	↑ ↓
☐	Statenregister Bildtpachten 1737		3267m	↑ ↓
☐	Kloostergoederen fryslan	kleur ▼	14712m	↑ ↓
☐	Kerkengoederen fryslan		8654m	↑ ↓
☐	Top10Vector		1312m	↑ ↓
☒	Kadaster 1832 gebouwen fryslan	kleur ▼	2613m	↑ ↓

Perspectieven 1: hoogtekaart (AHN). Hier achtergrond voor de reconstructie van kloosterbezit, cisterciënzers van Bloemkamp, met kijk op de inpoldering van het 'nieuwe land' tussen Sneek en Bolsward.

Perspectieven 2. Toepassing voor Utrecht: landmeterkaart van het bezit van de Duitse Orde (1583, gepast op de kadasterkaart van 1832)

[Kaartinformatie](#)[Verantwoording](#)[Stand van zaken](#)[Presentaties](#)[Uitleg schermpresentatie](#)

HISGIS Amsterdam kaarten

Algemeen

[Home](#)[Uitleg](#)[Vereisten](#)

Gewesten

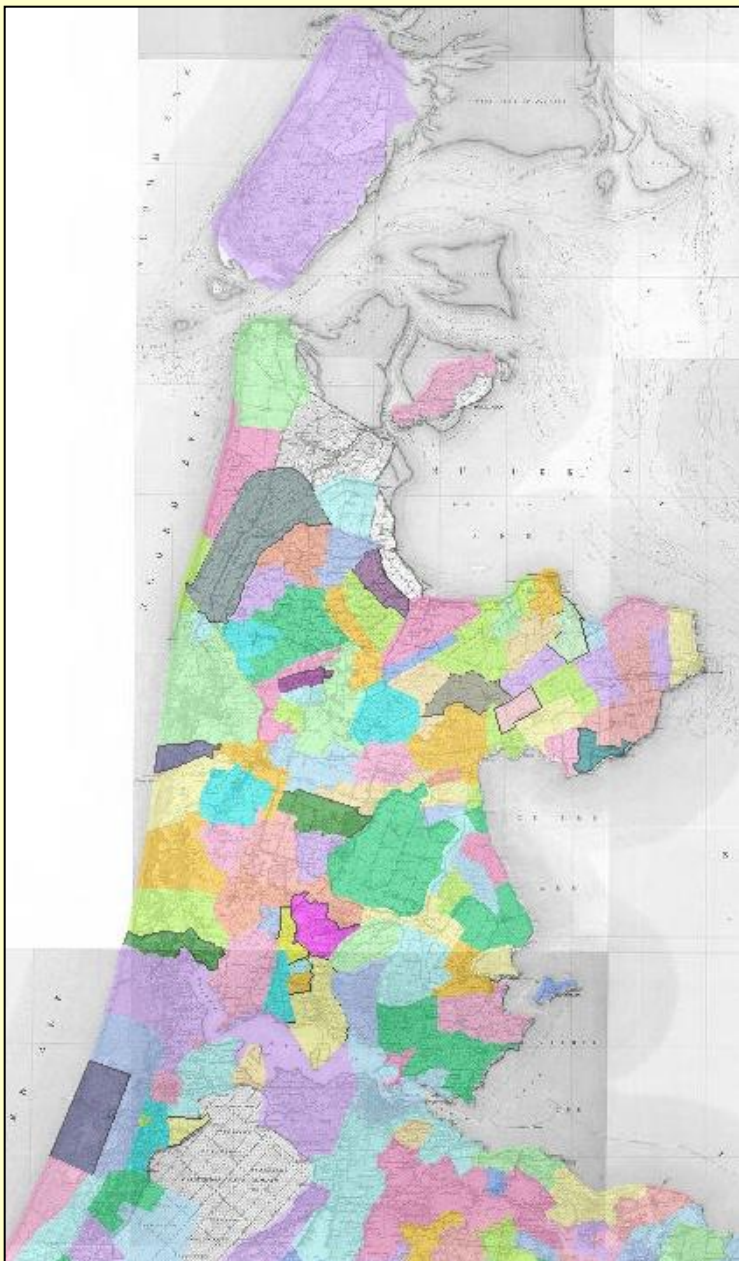
[Fryslân](#)[Groningen](#)[Drenthe](#)[Overijssel](#)[Gelderland](#)[Utrecht](#)[Noord-Holland](#)[Zuid-Holland](#)[Zeeland](#)[Noord-Brabant](#)[Limburg](#)

1832 gerelateerde kaarten

1860 gerelateerde kaarten

En nu dan dus Amsterdam

En nu verder na de fundering van Amsterdam?

1. Verrijking Amsterdam zelf, voor en na 1832/1860? Zie andere sprekers.
2. Eerst en vooral (in coöperatie met anderen): uitbreiding 1832 fundament voor heel Nederland: op kortere termijn Drenthe, mogelijk Noord-Holland, Gelderland, Rotterdam.
3. Extensie met jongere kadasterlaag: proefproject Friesland 1880 (herziening grondbelasting)
4. Zonder meer: verrijking van al bewerkte gebieden, met grenzen (parochies, jurisdicties, marken, wijken.
5. Koppeling met historisch topografische en manuscriptkaarten in massa's na georefereren.